

Erlend Loe: Niin loppuu maailma – sellaisena kuin me sen tunnumme

Naurettava maailmanloppu RIITTA VAISMAA (22.10.2016)

Erlend Loen Andreas Doppler voisi olla Norjan Miелensäpahoittaja. Miika Nousiaisen ajankohtaiseen elämään sarkastisesti suhtautuvat hauskuutuskirjat tulevat myös mieleen lukiessa Loen uusinta romaania *Niin loppuu maailma – sellaisena kuin me sen tunnumme*. Kaukana ei olla Arto Paasilinnankaan tyylistä.

Muistelen lukeneeni hyvillä mielin Loen varhaisemmasta tuotannosta mm. romaanit *L* (2000) ja *Volvon kuorma-autot* (2006). *Niin loppuu maailma* ei tunnu yhtä raikkaalta vaan paikoin jopa vaivaannuttavalta. Romaani pyrkii näkemään koomisessa valossa lähes kaikki pohjoismaisen elämänmenon piirteet. Vähempikin olisi mainiosti riittänyt, ja silti Loen öljy-Norjan materialismin kritiikki olisi välittynyt mainiosti.

Jatkot ovat usein problemaattisia. *Niin loppuu maailma* jatkaa Dopplerin tarinaa siitä, mihin *Doppler* (2005) jäi. Metsään maailmaa paennut päähenkilö hankkiutuu takaisin ihmisten ilmoille. Kolmen vuoden ero sivilisaatiosta ja etenkin omasta perheestä on jättänyt jälkensä. Ehkä Doppler olisi ollut onnellisempi metsässä hirvensä seurassa kuin karnevalistisella matkalla Kööpenhaminan aikuisviihteen maailmassa. Metsään mies lopulta taas päätyy. Hirvi ei hylkää Doppleria, ja yksi inhimillinen kanssakulkija polveilevalta ja eriskummalliselta matkalta taisi sentään löytyä. Ehkä se on tarpeeksi.

Loen tilannekomiikka on mainiota, ja vino katse ajan ilmiöihin luo herkullisia oivalluksia. Dopplerin toilaukset panevat etenkin työelämän kuvauksin useaan kertaan kysymään, onko keisarilla vaatteita. Kyytiä saavat mm. turhat kokoukset ja power pointien pyöritykset.

Romaanin alkupuoli huvitti aidosti. Keskivaiheilta vauhti alkoi junnata. Karsittavaa olisi ollut reippaasti, koska huumorikirjaan eivät sovi luennot, vaikka ne nokkelan sanailun muottiin onkin kirjoitettu. Ihan jokaista pohjoismaisen elämäntyylin puolta ja piirrettä ei *Niin loppuu maailma* olisi tarvinnut. Viesti olisi tullut selväksi vähemmälläkin.

Yhteiskunnan seksualisoitumisen satiiriksi olisi myös riittänyt hyvinkin puolet Loen aineistosta, kun ydin kuitenkin on päähenkilön viehtymys erilaisiin peppuihin ja etenkin hänen oman kalunsa valtava koko. Lopulta Doppler onneksi itsekin väsyi hommaan. Ei rahakaan korvaa mitä tahansa.

Andreas Doppler on hyväsydäminen ja ihmisrakas, vaikka fokus onkin omassa napanöyhdässä. Renttuilustaan huolimatta hän myös kohtaa kunnan ihmisiä, jotka pyrkivät auttamaan ja ymmärtämään. Hän kohtaa erityisen pitkämielisiä ja diskuteeraukseen valmiita naisia. Rajansa heilläkin tulee vastaan, kun vastapuoli on epäluotettava väty.

Romaanin sympaattisin hahmo on Dopplerin mukaan ruotsalaismetsästä lähtenyt hirvi Bono. Mies ja eläin ovat erottamattomat ja toistensa ainoat tosiystävät. Bono ei viihdy tarhassa eikä halua palata luontoon omiensa pariin. Olisi kohtuutonta ajatellakaan, että hirvi viihtyisi kerrostaloasunnossa, vaikka sille rakennettaisiin millaiset fasiliteetit tahansa. Paluu metsään sopii siis niin miehelle kuin hänen parhaalle ystävälleenkin.

Nimensä Loen teos on saanut toiselta kahjolta, maailmanloppua saarnaavalta ja siihen valmistautuvalta sekä valmennuskursseja pitävältä Dopplerin sattumalta tapaamalta Sensei Arntzenilta. Kun Doppler saapuu laivalla Kööpenhaminasta Osloon, kaupunki ympäristöineen on kauttaaltaan pimeä ja lähes tyhjä. Sensei on tyytyväinen, kun hänen ennustamansa maailmanloppua ennakoiva aurinkomyrsky vihdoin oli saapunut. Miehet elävät lokoisasti Sensein keräämän vararavinnon turvin. Ja kohtahan sähkökatkos jo saadaankin korjatuksi.

Täytynee myöntää, etten taida olla tämän tyyppisten teosten ensisijaista kohderyhmää.

On ollut kaikin puolin myönteistä ja kiinnostavaa, kun viime vuosina on julkaistu paljon norjasta suomennettua, laadukasta kaunokirjallisuutta. Kaipa sinne yksi hauskuuttajakin mukaan sopii.

Erlend Loe: *Niin loppuu maailma – sellaisena kuin me sen tunnemme* (Slutten på verden slik vi kjenner den). Suom. Outi Menna. Johnny Kniga 2016. 319 s.

Riitta Vaismaa on kirjallisuuskriitikko.